

Groeten uit Costa Rica

Aan: Vakgroep sociale insecten
Universiteit Utrecht,
Nederland

Beste collega's,

Een kaartje om te melden dat alles goed gaat met ons bijenonderzoek. Zoals jullie weten zitten we hier in het westen van Costa Rica, op een plaats waar veel angelloze bijen wonen. Dat zijn onze onderzoeksobjecten. Angelloze bijen komen alleen in de tropen voor. Honingbijen hebben verticale raten, onze angelloze bijen horizontale. De larfjes van een honingbij worden elke dag gevoerd, maar de angelloze bijen bouwen celletjes, leggen er een ei in en na veertig dagen komt er een bij uit. Dat lijken kleine verschillen, maar ze bepalen in hoge mate hoe zo'n bijenkolonie functioneert. Wij onderzoeken hoe die sociale processen in elkaar zitten. Zelf wil ik weten hoe kolonievorming, fourageerpatronen en taakverdeling binnen een kolonie totstandkomen door bijvoorbeeld zelfstructurering en zelforganisatie. Wat ik vooral doe is bijen individueel merken met kleurtjes of nummers en ze vervolgens observeren. We hebben kolonies in grote, houten kisten zitten. Door een glasplaat kunnen we er naar kijken.

Costa Rica is een vrij modern land. Maar deze bijen zitten vooral in streken waar je minder luxe hebt. Voor ons onderzoek zitten we in een piepklein dorpje met vijftientig huizen, honderd kilometer van de hoofdstad. Ik heb wel een auto, maar helaas zonder vierwielaandrijving. Dus ik kom wel regelmatig vast te zitten. Het laatste deel van het traject naar ons dorp loopt via een onverharde weg en het is iedere keer weer een verrassing of die begaanbaar is.

Ik huur een huis in zo'n dorp en werk daar samen met mensen die bijen houden. Nu ben ik bij mensen die zes verschillende soorten angelloze bijen in kisten hebben staan; vijftientig kolonies in totaal. We bevinden ons

aan de rand van een nationaal park. De honing wordt voor vrij veel geld verkocht; dat heeft vooral te maken met het feit dat er een medicinale werking aan wordt toegeschreven.

Zelf doe ik promotieonderzoek en ik begeleid kleine groepjes studenten die vaak maanden achtereen met z'n tweeën in zo'n piepklein huisje zitten. Zonder radio, televisie, bioscoop en vrienden om zich heen. Ik ben daar al aan gewend - ik kom hier al jaren - maar voor studenten is het soms best moeilijk uit te houden. Niet iedereen zit psychologisch zo sterk in elkaar, dus die komen zichzelf tegen.

Een van de huizen in het dorp heeft telefoon en zelf heb ik dus een auto tot mijn beschikking; daarmee ben ik een van de weinigen in het hele dorp. Mensen komen me dikwijls vragen of ik tijd heb om even wat brandhout te halen. Af en toe vervoer ik het complete voetbalelftal van het dorp, als er 'uit' moet worden gespeeld. Dan zitten er wel twintig mensen achterop mijn *pick-up*; de spelers en hun opgedofte aanhang.

Verder werk ik erg veel. Het enige sociale dat ik wel eens doe is 's middags voetballen met iedereen. En 's avonds gaat iedereen televisie kijken in de enige kroeg annex winkel annex alles, waar een toestel staat. Daar staat dan stevast de Costaricaanse 'Goede Tijden, Slechte Tijden' aan.

Goed, de plicht roept nu weer. Tot over een paar maanden.

Groeten,

KOOS BIESMEIJER